

La rebel·lió dels animals

George Orwell

Traducció i introducció
Josep Marco Borillo i
Equip de la Universitat
Jaume I

A la lluna de València

Quan es va fer de nit, el senyor Jones, del Mas Pairal, va tancar els galliners, però estava borratxo i no es va recordar de tancar les portetes laterals. El cercle de llum que projectava la seua llanterna anava de l'un costat a l'altre, i ell va travessar el corral fent tentines, es va llevar les botes de mala manera a la porta de darrere, es va servir el darrer got de cervesa al rebost i es va dirigir escales amunt al llit, on la senyora Jones ja roncava.

Així que es va apagar la llum del dormitori, hi va haver corredisses i aletejos arreu dels edificis del mas. Havia corregut la brama, aquell dia, que el vell Major, el verro premiat de raça Middle White, havia tingut un somni estrany la nit abans i volia fer-ne partícips la resta d'animals. S'havia acordat que es reunirien tots al graner gran tan bon punt haguera desaparegut el senyor Jones. El vell Major (així li deien sempre, tot i que al concurs l'havien presentat amb el nom de Perla de Willingdon) gaudia de tanta consideració al mas que tothom estava disposat a dormir una hora menys per a escoltar el que volguera dir-los.

En un extrem del graner, en una mena d'entaulat, Major ja estava ben acomodat al seu jaç de palla, sota una llanterna penjada d'una biga. Tenia dotze anys i darrerament s'havia engreixat bastant, però continuava sent un porc majestuós, de posat savi i benvolent malgrat que no li havien retallat mai els ullals. Prompte començaren a arribar els altres animals i a posar-se còmodes, cada un a la seua manera. Primer vingueren els tres gossos, Campaneta, Jessie i Rateret, i després els porcs, que es van instal·lar damunt la palla just davant de l'entaulat. Les gallines es van ajocar als ampits de les finestres, els coloms es van enlairar fins a les bigues del sostre, les ovelles i les vaques es van gitar darrere dels porcs i es van posar a remugar. Els dos cavalls de tir, Bòxer i Trévol, van entrar junts, caminant molt a poc a poc i xafant amb molta cura, amb aquelles peünglotes peludes que tenien, per si hi havia algun animalet amagat entre la palla. Trévol era una marota corpulenta que s'acostava a l'equador de la vida i que no havia tornat a recuperar la figura després del quart poltre. Bòxer era una bèstia enorme que feia quasi un metre i trenta-cinc centímetres d'alçada i tenia la força de dos cavalls normals. Li cobria el morro una franja blanca vertical, que li donava un aspecte una mica estúpid, i, de fet, no destacava per la intel·ligència, però tothom el respectava per la seua constància i la seua extraordinària capacitat de treball. Després

dels cavalls hi van arribar Muriel, la cabra blanca, i Benjamí, el ruc. Benjamí era l'animal més vell del mas i el que tenia pitjor caràcter. No parlava quasi mai, i quan ho feia solia ser per amollar algun comentari cínic, com ara que Déu li havia donat cua per a espantar les mosques, però que ell s'hauria estimat més no tindre ni cua ni mosques. Era l'únic animal del mas que no reia mai. Si li preguntaven per què, responia que no veia res que li fera gràcia. Tanmateix, tot i que no ho admetia obertament, li tenia molta estima a Bòxer; passaven els diumenges junts, tots dos, al petit prat que hi havia darrere de l'hort, pasturant l'un al costat de l'altre sense parlar.

Tot just s'acabaven de gitar els dos cavalls quan va entrar una niuada d'aneguets que havien perdut sa mare, piulant fluixet i rodant amunt i avall mentre buscaven un lloc on no els poguera xafar ningú. Trévol va fer una mena de mur amb la seua enorme pota davantera i els va envoltar, i els aneguets s'hi van arrecerar i al cap d'un moment es van adormir. A última hora, va entrar amb passets delicats Mollie, l'egua blanca tan bonica com destrellatada que tirava el cabriolet del senyor Jones, rosegant un terròs de sucre. Es va posar a la part de davant i va començar a sacsejar la crinera blanca a fi de presumir dels llaços rojos amb què se l'havia trenada. La darrera a entrar va ser la gata, que, com de costum, va mirar al voltant buscant caliu i, al final, es va esmunyir entre Bòxer i Trévol, i allà va

passar l'estona roncant satisfeta sense escoltar ni una paraula del discurs de Major.

Ja hi eren tots els animals llevat de Moisés, el corb domèstic, que dormia ajocat a prop de la porta de darrere. Quan Major va veure que tots s'havien posat còmodes i esperaven atents, es va escurar la gola i va començar:

—Camarades, ja heu sentit parlar del somni estrany que vaig tindre anit. Però m'hi referiré més tard, al somni. Abans he de dir una altra cosa. Crec, camarades, que no em queden molts mesos d'estar amb vosaltres, i abans de morir em sent en l'obligació de transmetre-vos la saviesa que he anat adquirint. He tingut una vida llarga, he tingut molt de temps per a pensar, sol a la porquera, i em pareix que puc dir que entenc la naturalesa de la vida en aquest món tan bé com qualsevol altre animal viu. És d'això que vull parlar-vos-en.

»Doncs bé, camarades, quina és la naturalesa d'aquesta vida nostra? Diguem-ho clar: les nostres vides són desgraciades, penoses i curtes. Naixem, ens donen el menjar just perquè el cos aguante i, a aquells que en som capaços, ens fan treballar mentre ens queda una gota de força; i tan bon punt deixem de ser útils, ens escorxen amb horrible crueltat. No hi ha cap animal a Anglaterra que sàpia què és la felicitat o el lleure després de complir un any. No hi ha cap animal a Anglaterra que siga lliure. La vida

d'un animal és feta de tristor i esclavitud: aquesta és la pura veritat.

»Però, que potser forma part de l'ordre natural, això? Que potser és tan pobra, aquesta terra nostra, que no pot garantir una vida digna a aquells que hi viuen? No, camarades, mil vegades no! Anglaterra té un sòl fèrtil, un bon clima i és capaç de proveir menjar en abundància a un nombre d'animals molt superior al dels que ara l'habiten. Aquest mas nostre, sense anar més lluny, podria alimentar una dotzena de cavalls, vint vaques, centenars d'ovelles, i tots hi viurien amb una comoditat i una dignitat que ara per ara no ens podem ni imaginar. Per què continuem vivint en aquestes condicions tan penoses, doncs? Perquè quasi tot el producte del nostre treball ens el roben els humans. Aquesta, camarades, és la resposta a tots els nostres problemes. Es resumeix en dues paraules: ésser humà. L'ésser humà és l'únic enemic verdader que tenim. Si s'elimina l'ésser humà, s'arranca de soca-rel la causa de la fam i de l'explotació.

»L'ésser humà és l'única criatura que consumeix sense produir. No dona llet, no pon ous, no té prou força per a llaurar la terra, no corre prou de pressa per a caçar conills. I, tanmateix, és el senyor de tots els animals. Els fa treballar, els dona el mínim perquè no es muiren de fam i la resta se la queda. El nostre treball serveix per a llaurar la terra, el nostre fem, per

a fertilitzar-la, però ningú de nosaltres posseeix res més que allò que porta al damunt. Vosaltres, vaques, que us tinc ací davant, quants milers de litres de llet heu donat el darrer any? I què se n'ha fet, d'aquesta llet, que hauria hagut d'aprofitar per a criar vedells sans i forts? Doncs s'ha escorregut per les goles dels nostres enemics fins a l'última gota. I vosaltres, gallines, quants ous heu post el darrer any, i de quants d'aquests ous ha eixit algun pollet? Tots els altres han anat a parar al mercat i s'han convertit en diners per al senyor Jones i els seus homes. I tu, Trévol, on són aquells quatre poltres que vas parir i que haurien d'haver sigut el suport i el goig de la teua vellesa? Els van vendre tots quan tenien un any i no els tornaràs a veure mai més. Com a recompensa pels quatre parts i per tot el que has treballat als camps, què t'han donat en ta vida, llevat d'unes racions justetes i un lloc a la quadra?

»I a aquestes vides penoses que portem no se'ls permet ni seguir el seu curs natural. No em queixe per mi, perquè jo soc un dels afortunats. Tinc dotze anys i he tingut més de quatre-cents fills. Així és la vida natural d'un porc. Però a la fi no hi ha cap animal que se salve del cruel ganivet. Vosaltres, porcells, que us tinc ací davant de mi, morireu tots esgüellant al piló abans que passe un any. Aquesta hora horrorosa ens ha d'arribar a tots, vaques, porcs, gallines, ovelles, a tots. Correran la mateixa sort fins i tot els cavalls i

els gossos. Tu mateix, Bòxer, el dia que aquesta poderosa musculatura teua es quede sense força, Jones t'enviarà a l'escorxador, on et degollaran, et bulliran i alimentaran els gossos de caça amb la teua carn. Quant als gossos, quan es fan vells i es queden sense dents, Jones els lliga una rajola al coll i els ofega a la bassa més propera.

»Així doncs, camarades, no és clar com l'aigua que tots els mals que ens amarguen la vida naixen de la tirania dels humans? Només cal desempallegar-se'n i el producte del nostre treball serà nostre. De la nit al matí, serem rics i lliures. Què hem de fer, per tant? Doncs treballar nit i dia amb totes les nostres forces per enderrocar l'espècie humana! Aquest és el missatge que us vull transmetre, camarades: la rebel·lió! No sé quan arribarà, aquesta rebel·lió, podria ser d'ací a una setmana o d'ací a cent anys, però, tan cert com que tinc palla davall dels peus, més prompte o més tard es farà justícia. Centreu-vos en això, camarades, el poc de temps que us queda de vida! I, sobretot, passeu aquest missatge meu als que vindran darrere, de manera que les generacions futures continuen lluitant fins a la victòria.

»I tingueu compte, camarades, de no flaquejar. No deixeu que cap argument us aparte del camí. No escolteu els que us diguen que els humans i els animals tenen interessos comuns, que la prosperitat dels uns és la prosperitat dels altres. Això són tot mentides. L'ésser

humà no està al servei dels interessos de cap criatura que no siga ell mateix. I entre nosaltres, els animals, que hi haja una unió perfecta, una camaraderia perfecta en la lluita. Tots els humans són enemics. Tots els animals som camarades.

Aleshores es va alçar un gran rebombori. Mentre parlava Major, quatre rates grans van eixir del cau, van seure sobre les potes de darrere i es van posar a escoltar-lo. Els gossos les van ataüllar, i, si no hagueren arrancat a córrer per tornar al cau, allí haurien perdut la vida les rates. Major va alçar una pota per demanar silenci.

—Camarades —digué—, sobre aquest punt cal prendre una decisió. Els animals salvatges, com ara les rates i els conills, són amics o enemics nostres? Votem. Propose aquesta pregunta a l'assemblea: són camarades, les rates?

Es va fer la votació de seguida i es va acordar per una majoria aclaparadora que les rates eren camarades. Només hi va haver quatre vots en contra, els dels tres gossos i el de la gata, que després es va saber que havia votat tant a favor com en contra. Major va continuar:

—No tinc molt més a dir. Repetisc: no oblideu mai el deure d'enemistat que teniu amb els humans i tot el que fan. Tot aquell que camine amb dues potes és un enemic. Tot aquell que camine amb quatre potes o que tinga ales és un amic. I no oblideu mai tampoc

que, quan lluitem contra l'ésser humà, no hem d'acabar assemblant-nos-hi. No adopteu els seus vicis, quan l'haureu derrotat. Un animal no ha de viure mai en una casa, ni dormir en un llit, ni portar roba, ni beure alcohol, ni fumar tabac, ni tocar els diners, ni practicar el comerç. Els costums de l'ésser humà són tots roïns. I, sobretot, un animal no ha d'esclavitzar mai els seus semblants. Dèbils o forts, llestos o babaus, som tots germans. Un animal no ha de matar mai un altre animal. Tots els animals som iguals.

»I ara, camarades, us contaré el somni que vaig tindre anit. No serà fàcil. Vaig somiar com serà la terra una volta haurà desaparegut l'ésser humà. Però em va recordar una cosa que feia temps que havia oblidat. Fa molts anys, quan jo era un porcell, ma mare i les altres truges cantaven una vella cançó de la qual només sabien la música i les tres primeres paraules. La música, jo de menut me la sabia, però feia molt de temps que se me n'havia anat del cap. I resulta que anit, en el somni, em va tornar. No només això: també em va tornar la lletra de la cançó, una lletra, n'estic segur, que cantaven els animals fa molt de temps i que ha romàs en l'oblit durant generacions. I ara us la cantaré, camarades, aquesta cançó. Soc vell i tinc la veu cascada, però, quan us n'hauré ensenyat la música, podreu cantar-la millor que jo. Es diu «Animals d'Anglaterra».

El vell Major s'escurà la gola i es posà a cantar. Com ja havia advertit, tenia la veu cascada, però cantava

prou bé, i la melodia era engrescadora, a mig camí entre «Clementine» i «La cucaracha».² La lletra deia així:

Germans anglesos, irlandesos,
d'onsevulla, tant se val,
escolteu el que he de dir-vos
d'un futur que arribarà.

Tard o d'hora vindrà el dia,
la derrota dels humans,
i dels fèrtils camps anglesos
seran senyors els animals.

Fora anelles de les potes,
fora jous dels nostres colls,
l'esperó es rovellarà
i de fuet no en cal tampoc.

Viurem tots a cor què vols
quan el temps serà complit;
ordi, blat, fesols, garrofes:
tots serem molt ben servits.

2. Es tracta de dues cançons molt conegudes: «Oh, My Darling Clementine», d'origen estatunidenc, i «La cucaracha», originària de Mèxic. La lletra d'«Animals d'Anglaterra» en anglés pot cantar-se amb la melodia de qualsevol d'aquestes dues cançons; nosaltres l'hem traduïda de manera que això siga possible també en valencià. (*N. dels T.*)

Verds seran els prats anglesos,
pura l'aigua rajarà,
bufarà un suau ventijol
el jorn de la llibertat.

Per tal jorn hem de lluitar,
tant se val si no el veiem;
bous, cavalls, titots i oques
per ser lliures lluitarem.

Germans anglesos, irlandesos,
d'onsevulla, tant se val,
escampeu aquest missatge
d'un futur que arribarà.

Aquesta cançó va entusiasmar els animals. Encara no havia arribat Major al final, ja havien començat a cantar-la. Fins i tot els més estúpids n'havien captat la música i part de la lletra, i els llestos, com ara els porcs i els gossos, no van tardar més d'uns minuts a aprendre-se-la de memòria. Aleshores, després d'algunes provatures, tot el mas va arrancar a cantar a l'uníson «Animals d'Anglaterra». Les vaques la bramaven, els gossos la udolaven, les ovelles la belaven, els cavalls la renillaven, els ànecs la clacaven. Els feia tant de goig, la cançó, que la van cantar de principi a final cinc vegades seguides, i és possible que hagueren continuat cantant-la tota la nit si no els hagueren interromput.

Malauradament, el rebombori va despertar el senyor Jones, que es va alçar del llit d'un bot, convençut que havia entrat una rabosa al corral. Va agafar l'escopeta que tenia sempre recolzada contra un racó de l'habitació i va disparar un cartutx del número sis enmig de la foscor. Els perdigons es van incrustar en la paret del graner i l'assemblea es va dissoldre a correuita. Tothom va fugir al lloc on dormia normalment. L'aviram es va ajocar, els altres animals es van ajaçar i al cap d'un moment tot el mas estava adormit.